

กฤษฎีกาสาร

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (ธันวาคม ๒๕๖๕ - มกราคม ๒๕๖๖)
www.krisdika.go.th

รางวัลประเภทหน่วย
สำนักงานคณะกรรมการ

๙ การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม :
กระบวนการยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย

๑๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้รับรางวัล
"สำเภา - นาวาทอง" ประจำปี ๒๕๖๕

๑๓ แหล่งปีโตรเลียมไทยกับการเปลี่ยนผ่าน
สู่ระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ถวายแจกก้นดอกไม้หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และร่วมลงนามถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ ณ ศาลาสหทัยสมาคม พระบรมมหาราชวัง ●

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ถวายแจกก้นดอกไม้และร่วมลงนามถวายพระพรสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ ณ อาคารภูมิสิริมังคลานุสรณ์ ชั้น ๑ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ●

เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยกองกฎหมายต่างประเทศ ร่วมกับ กองพัฒนากฎหมาย กองหลักนิติบัญญัติ และกองกฎหมายการพาณิชย์และอุตสาหกรรม ได้มีโอกาสต้อนรับการมาเยือนของคณะผู้แทนกระทรวงร่างกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี (Ministry of Government Legislation: MOLEG) นำโดย Mr. Bang GekBong ผู้อำนวยการสำนักร่างกฎหมายกิจการทางเศรษฐกิจ (Head of Legislation Bureau of Economic Affairs) โดยทั้งสองฝ่ายได้ประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติงานและข้อมูลด้านกฎหมายระหว่างกัน รวมทั้งแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมายในอนาคตเพื่อสานความสัมพันธ์ของสองหน่วยงานให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ●

ความเห็นทางกฎหมาย ของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ

• กองกฎหมายไทย

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนอกระบบ

ประเด็น ร่างประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน เรื่อง การกำหนดประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียน นอกระบบ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ข้อ ๒ (๕) ซึ่งกำหนดว่า “ข้อ ๒ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนอกระบบ มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะรวมกัน ดังต่อไปนี้ ฯลฯ (๕) การจัดการเรียนการสอนตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) อาจจัดร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือกับหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่าง มีคุณภาพ มาตรฐานภายใต้การทำความตกลงร่วมมือกัน” ขัดหรือแย้งกับความในข้อ ๑๑ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวง การขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่กำหนดว่า “พื้นที่ที่ใช้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบต้องติดต่อกัน เป็นผืนเดียวกัน ไม่ปะปนกับกิจการอื่น ...” หรือไม่

ความเห็น ข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงการขอรับ ใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดว่า สถานที่และบริเวณที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนนอกระบบ ต้องไม่ขัดต่อสุลักษณะหรืออนามัยของนักเรียน มีการคมนาคม สะดวก ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และไม่อยู่ใกล้โรงงาน ที่อาจเกิดอันตรายหรืออยู่ใกล้สถานที่ที่ไม่เหมาะสม แก่กิจการของโรงเรียนนอกระบบ โดยพื้นที่ที่ใช้จัดตั้ง โรงเรียนนอกระบบต้องติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ไม่ปะปนกับ กิจการอื่น ซึ่งสาระสำคัญของข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตจัดตั้ง โรงเรียนนอกระบบ และมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้การจัดตั้ง โรงเรียนนอกระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต โดยประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ รวมทั้ง

การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกำหนด ซึ่งได้มีการออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน เรื่อง การกำหนดประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยข้อ ๒ (๔) กำหนดว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนอกระบบอาจจัด ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือกับหน่วยงานอื่น ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งข้อกำหนดตามประกาศดังกล่าว เป็นการกำหนดประเภทและลักษณะการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนนอกระบบที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอน ภายหลังจากการได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน นอกระบบแล้ว โดยโรงเรียนนอกระบบอาจจัดการเรียนการสอน ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือกับหน่วยงานอื่น ทั้งในและนอกสถานศึกษาได้ อันสอดคล้องกับมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบตามข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน นอกระบบฯ เป็นการดำเนินการที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เป็นคนละขั้นตอนและต่างห้วงเวลากันกับการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนนอกระบบตามข้อ ๒ (๔) แห่งประกาศ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เรื่อง การกำหนด ประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบฯ ดังนั้น ความในข้อ ๑๑ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้ง วิทยาลัยนอกระบบฯ กับความในข้อ ๒ (๔) แห่งประกาศ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เรื่อง การกำหนด ประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบฯ จึงไม่ขัดหรือแย้งกัน และเป็นโอกาสให้โรงเรียนนอกระบบสามารถจัด การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมให้เท่าทันพัฒนาการของโลกตามเจตนารมณ์ ในการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

กรณีความในข้อ ๑๑ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวง การขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕

กับความในข้อ ๒ (๕) แห่งร่างประกาศคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เรื่อง กำหนดประเภทและลักษณะ ของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร ของโรงเรียนนอกระบบฯ ขัดหรือแย้งกันหรือไม่ เห็นว่า การยกร่างประกาศดังกล่าวเป็นเรื่องทางนโยบายที่อยู่ใน หน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จะดำเนินการตามที่เห็นสมควร ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้ให้ความเห็นในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ไว้แล้วข้างต้น จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

(เรื่องเสร็จที่ ๙๕๒/๒๕๖๕ บันทึกสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนนอกระบบ, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘))

ขอบเขตหน้าที่และอำนาจของศูนย์อำนวยการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในบริเวณทะเลสาบสงขลา

ประเด็น ตามที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประมงในบริเวณทะเลสาบสงขลา จึงมีประเด็นว่าทะเลสาบสงขลาเป็น “เขตทางทะเล” (น่านน้ำภายใน) ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่

ความเห็น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ทะเลสาบสงขลาเป็นผืนน้ำที่อยู่ภายในแผ่นดิน (Inland waters) ประกอบกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประมงที่ผ่านมา กรมประมงและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมายในทะเลสาบสงขลา โดยบางกรณีได้ขอให้ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย สำหรับประเด็น ทะเลสาบสงขลาเป็น “เขตทางทะเล” (น่านน้ำภายใน) หรือไม่ นั้น มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลฯ ได้นิยามคำว่า “เขตทางทะเล” หมายความว่า ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ทางทะเลที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตย หรือมีสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้หรือจะใช้ หรือมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญาหรือด้วยประการใด ๆ ได้แก่ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะไหล่ทวีป และทะเลหลวง และให้หมายความรวมถึง เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งปลูกสร้างในทะเล รวมทั้งห้วงอากาศเหนือทะเล พื้นดินท้องทะเล ใต้พื้นดินท้องทะเล

และพื้นที่ทางทะเลอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้การที่ได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “น่านน้ำภายใน” ไว้ จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายทั่วไป คือ อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๕๘ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ โดยข้อ ๘ แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลฯ ได้กำหนดให้ “น่านน้ำทางด้านแผ่นดิน” (Landward side) ของเส้นฐาน (baseline) แห่งทะเลอาณาเขตประกอบเป็นส่วนหนึ่งของน่านน้ำภายในของรัฐ ส่วน “น่านน้ำภายใน” (Internal waters) เป็นพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากการลากเส้นฐาน เพื่อให้รัฐชายฝั่งหรือรัฐหมู่เกาะใช้กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒

สำหรับกฎหมายของประเทศไทยได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย อันมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเขตทางทะเลซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยบริเวณที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย บริเวณที่สี่ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ กำหนดให้เกาะกง ออกถึงพรมแดนไทย - มาเลเซีย เป็นเส้นฐานตรงของประเทศไทยบริเวณที่สี่ และได้มีการจัดทำแผนที่ท้ายประกาศแสดงรายละเอียดการกำหนดตำบลที่ภูมิศาสตร์ในการลากเส้นฐานตรงและกำหนดให้บริเวณที่อยู่หลังเส้นฐานเป็นน่านน้ำภายในอย่างชัดเจน นอกจากนี้ สภาพทางภูมิศาสตร์ของทะเลสาบสงขลาเป็นผืนน้ำที่อยู่ภายในแผ่นดิน (Inland waters) ดังนั้น ทะเลสาบสงขลาจึงไม่เป็น “น่านน้ำภายใน” ตามกฎหมายทั่วไปและไม่เป็น “เขตทางทะเล” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒

(เรื่องเสร็จที่ ๑๒๘๙/๒๕๖๕ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอบเขตหน้าที่และอำนาจของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในบริเวณทะเลสาบสงขลา, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖)

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

● กองกฎหมายปกครอง

ในกรณีข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกดำเนินคดีอาญา และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้มีคำสั่งประทับฟ้องโดยไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งให้ข้าราชการดังกล่าวหยุดปฏิบัติหน้าที่ และมีคำสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง คำสั่งทั้งสองดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่? หากเป็นคำสั่งทางปกครองจะต้องอุทธรณ์ต่อองค์กรใด ?

มาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันมาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการนำบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะมาใช้กับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น การนำเรื่อง “การหยุดปฏิบัติหน้าที่” หรือ “การพ้นจากตำแหน่ง” ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยอนุโลม จะต้องอนุโลมมาใช้ให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทด้วย

● เรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๓/๒๕๖๕

กรณีที่ข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกดำเนินคดีอาญาและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้มีคำสั่งประทับฟ้องโดยไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษานั้น เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดเหตุให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด “หยุดปฏิบัติหน้าที่” ซึ่งเป็นกรณีที่ใช้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คงมีเพียงกรณี “พักราชการ” หรือ “ให้ออกจากราชการไว้ก่อน” ซึ่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดยะลา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ออกจากราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจสั่งพักราชการกรณีข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดถูกฟ้องคดีอาญา และหากเห็นว่าการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุที่อาจถูกสั่งพักราชการนั้น จะไม่แล้วเสร็จโดยเร็ว จะสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนก็ได้ตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๙ แห่งประกาศดังกล่าว ดังนั้น เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องไว้

“Cyber Resilience”

พัฒนาแนวคิดเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์สำหรับองค์กร

Cyber Resilience

● ส่วนสารสนเทศ

ในปัจจุบันภัยคุกคามทางไซเบอร์เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก และส่งผลกระทบต่อธุรกิจทุกภาคส่วน ซึ่งจะเห็นได้จาก รูปแบบของ Cyber Threat ที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และเพิ่มความซับซ้อนทางด้านเทคนิค ที่สร้างความเสียหายอย่างมหาศาล และจากกรณีศึกษาที่ได้เป็นข่าวตาม สื่อต่าง ๆ นั้น พบว่าภัยคุกคามทางไซเบอร์ มักมีเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่รั่วไหล ความสูญหายของข้อมูลหรือ การโจรกรรมข้อมูล เป็นต้น และรองลงมาเป็นเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีมัลแวร์ในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีได้ มุ่งเป้าหมายไปที่ข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับ อนุญาต หรือการใช้งานที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่การฉ้อโกง รวมถึงการใช้เทคนิคการหลอกลวง ซึ่งยังคงเป็นปัญหาที่มีมา อย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมา นำไปสู่กระบวนการ ในการป้องกันระบบขององค์กรในเชิงลึกที่เริ่มตั้งแต่การตรวจจับ ภัยคุกคาม ไปจนถึงกระบวนการกู้คืนระบบจากการโจมตี ให้กลับมาสภาพสมบูรณ์แบบ เรียกว่ากระบวนการ Cyber Resilience ซึ่งกระบวนการนี้มีความจำเป็นต่อการจัดการ และการวางแผนการรับมือ เพื่อให้องค์กรดำเนินไปได้ อย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการหลัก ๆ ที่จะทำให้เกิด การกู้คืนข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ ดังนี้

รูปแบบและหลักของ Cyber Resilience ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ ดังนี้

๑) หลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เทคโนโลยีสารสนเทศที่องค์กรจะต้องนำมาปฏิบัติเพื่อให้

ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ส่วน ได้แก่ การระบุความเสี่ยง การป้องกัน การตรวจจับ การตอบสนอง และการกู้คืน

๒) การระบุสถานะขององค์กรนั้น ๆ ว่ามีกระบวนการ บริหารและควบคุมความเสี่ยงทางไซเบอร์อยู่ในขั้นใด โดยแต่ละองค์กรอาจมีเป้าหมายในการกำหนดระดับขั้นที่ แตกต่างกัน และไม่จำเป็นว่าจะต้องอยู่ระดับสูงสุดเสมอไป ซึ่งจะแบ่งได้ ๔ ระดับ ดังนี้

● **Partial** คือ องค์กรยังไม่มีการบริหารจัดการความเสี่ยง ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างเป็นระบบ เป็นเพียง การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า

● **Risk Informed** คือ องค์กรมีการบริหารจัดการ ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ หรือ การประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

● **Repeatable** คือ องค์กรจะมีการบริหารจัดการ ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างเป็นทางการ ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารและน่านโยบายไปใช้ทั่วองค์กร

● **Adaptive** คือ องค์กรจะมีการบริหารจัดการด้าน ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างเป็นทางการ ได้รับอนุมัติ จากผู้บริหารและน่านโยบายไปใช้ทั่วทั้งองค์กร ซึ่งจะต้อง มีการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียม ความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ

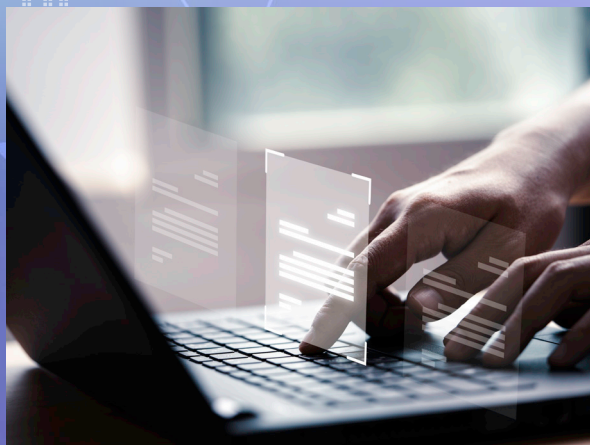
การระบุถึงเอกลักษณ์ขององค์กร ได้แก่ ประเภท ของธุรกิจ วัตถุประสงค์ และวัฒนธรรมขององค์กร นอกจากนี้

ยังรวมถึงโอกาสในการพัฒนาเกี่ยวกับความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเปรียบเทียบภาพในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวัง ทั้งนี้หลักการสำคัญที่จะทำให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กรมีความมั่นคงปลอดภัย จะต้องวางกรอบการบริหารจัดการและจัดทำแนวทางปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

- **ขั้นตอนการระบุความเสี่ยง (Identify)** เป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นการทำความเข้าใจในการบริหารจัดการภายในองค์กรตั้งแต่เรื่องบุคลากร ความสามารถ ข้อมูลและระบบภายในต่าง ๆ ตลอดจนทรัพย์สินทั้งหมดขององค์กร เพื่อที่จะได้นำมาประเมินความเสี่ยงและวางแผนในการจัดการภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กรได้อย่างเหมาะสม

- **ขั้นตอนการป้องกัน (Protect)** เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากจากทั้ง ๕ หลักการ การป้องกันจะเริ่มตั้งแต่การวางกลไกและขั้นตอนเพื่อรักษาความปลอดภัย การติดตั้งอุปกรณ์ Firewall การบำรุงรักษาอุปกรณ์ กระบวนการจัดการข้อมูล และการควบคุมการเข้าถึงและการใช้ระบบ นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมและสร้างความตระหนักในบุคลากรถึงเรื่องความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศอีกด้วย

- **จัดให้มีระบบการติดตาม (Detection)** จุดสำคัญของส่วนนี้คือ การเฝ้าระวังติดตามเหตุการณ์หรือกิจกรรมน่าสงสัยที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์

ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กร รวมถึงการตรวจสอบช่องโหว่ของระบบเพื่อที่จะได้พัฒนาระบบให้มีความต้านทานต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้มากขึ้น

- **จัดเตรียมแนวทางการรับมือ (Respond)** หลังจากพบความผิดปกติที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ทางองค์กรจำเป็นต้องมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างเหมาะสม โดยการวางแผนทางปฏิบัติให้ชัดเจน มีการวิเคราะห์หาสาเหตุและมีการสื่อสารกันระหว่างองค์กร ในกรณีที่ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก เพื่อที่จะได้หาแนวทางป้องกันและลดโอกาสเกิดปัญหาแบบเดิมได้ในอนาคต

- **เตรียมมาตรการกู้คืน (Recover)** เมื่อถูกโจมตีทางไซเบอร์ ทางองค์กรจำเป็นต้องทำให้ระบบกลับมาใช้งานได้ปกติอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และลดความสูญเสียทั้งด้านการเงินและด้านชื่อเสียงขององค์กร ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนการกู้คืนอย่างมีระบบ และมีการติดต่อสื่อสารที่ดีทั้งภายในและภายนอกองค์กร

จากที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันภัยคุกคามทางไซเบอร์และปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การโจมตีจากมัลแวร์ จะมีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น และการรักษาความปลอดภัยในรูปแบบเดิมนั้นไม่เพียงพอ เมื่อองค์กรเตรียมตัวกับการรับมือการโจมตีในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยภายในองค์กร

ผู้จัดทำ : นางสาวศิริรัตน์ เมืองรี
นายวรรกร อินท่า

ตำแหน่ง นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
ตำแหน่ง นักวิชาการคอมพิวเตอร์

อ้างอิง

กลยุทธ์การ

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (ธันวาคม ๒๕๖๕ - มกราคม ๒๕๖๖)

การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม :

กระบวนการยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย

• นายศงคาร วิเชียรรัตน์*

การยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม นอกเหนือจากเงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ กำหนดไว้แล้ว ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมด้วย โดยผู้ประสงค์จะขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องยื่นคำขอพร้อมทั้งหนังสือแสดงความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม ตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมฯ ซึ่งหากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีคุณสมบัติครบถ้วน พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องเสนอต่ออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาว่าควรจะให้ผู้ขอรับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูต่อไปหรือไม่ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

หากอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้ทดลองเลี้ยงดูเด็กแล้ว ผู้ขอรับเด็กต้องทดลองเลี้ยงดูเด็กเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน โดยเมื่อได้มีการทดลองเลี้ยงดูแล้วปรากฏว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมส่งอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ผู้ขอรับเด็ก

เป็นบุตรบุญธรรมดำเนินการขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการ โดยหากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลาดังกล่าวจะถือว่าสละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และต้องมอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมฯ

อย่างไรก็ดี หากทดลองเลี้ยงดูแล้ว ปรากฏว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมส่งไม่อนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องมอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บิดามารดาผู้ปกครอง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการ โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งก็ได้ ซึ่งหากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมแล้ว ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องดำเนินการขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง มิฉะนั้น จะถือว่าผู้นั้นสละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และต้องมอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมฯ

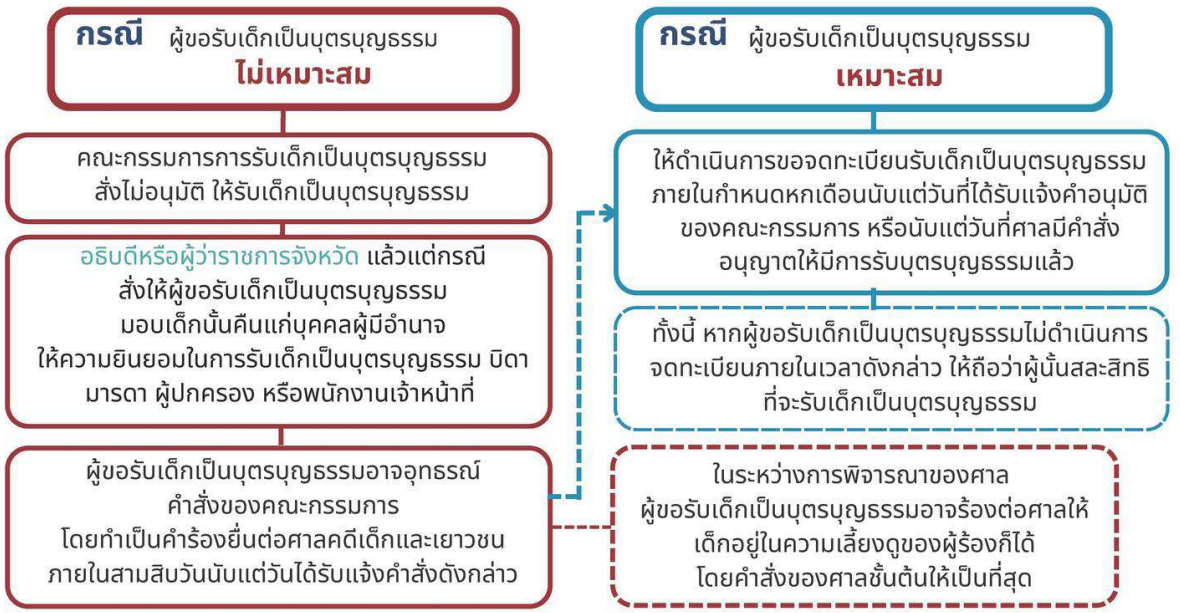
*นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ กองกฎหมายสวัสดิการสังคม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การขอรับ เด็ก เป็นบุตรบุญธรรม

กระบวนการยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย

เมื่อได้มีการทดลองเลี้ยงดูครบกำหนดแล้ว

หมายเหตุ : การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือ ในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศโดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรมตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง**
- พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒
 - กฎกระทรวงการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้ารับรางวัล “สำเภา - นาวาทอง” ประจำปี ๒๕๖๕

“รางวัลอันเนื่องมาจากความทุ่มเทในการทำงานของบุคลากรสำนักงานฯ”

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมพิธีมอบรางวัล “สำเภา - นาวาทอง” ประจำปี ๒๕๖๕ ณ หอประชุม ชั้น ๗ อาคาร ๒๓ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยมี ดร. วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้มอบรางวัล รวมถึงกล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ปลดล๊อค กฎหมาย กฎระเบียบ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันประเทศไทยได้อย่างไร ?”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับรางวัลสุดยอดหน่วยงานภาครัฐ ด้านการอำนวยความสะดวก

ภาคธุรกิจ รางวัล “สำเภา - นาวาทอง” ประจำปี ๒๕๖๕ จากผลงาน “การปรับร่างพระราชบัญญัติการยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็น หรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น” และ “โครงการ OCS goes paperless” ซึ่งพิธีดังกล่าวจัดขึ้นโดยหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อมอบรางวัลในหน่วยงานภาครัฐ โดยตระหนักถึงความทุ่มเทการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้ภาคธุรกิจได้มีความสะดวกรวดเร็ว ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ

บทบรรณาธิการ

@Foreign Law Division

ขอกล่าวคำว่า “สวัสดี” ท่านผู้อ่านทุกท่าน เป็นอีกครั้งที่เราได้กลับมาพบกันในกฤษฎีกาสาร การพบกันในรอบนี้ ทางกองบรรณาธิการขอเริ่มต้นด้วยการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับงานของกองกฎหมายต่างประเทศ ที่ได้มีโอกาสให้การต้อนรับและประชุมร่วมกับคณะเจ้าหน้าที่จากกระทรวงร่างกฎหมายของประเทศเกาหลี (Ministry of Government Legislation of the Republic of Korea (MOLEG)) ในการเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการภายหลังการผ่อนคลายลงของสถานการณ์โควิด - ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ เพื่อหารือแลกเปลี่ยนข้อมูลและความร่วมมือด้านการร่างกฎหมายระหว่างกัน ซึ่งการประชุมครั้งนี้ได้มีกองพัฒนากฎหมาย กองหลักนิติบัญญัติ และกองกฎหมายการพาณิชย์และอุตสาหกรรม เข้าร่วมหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และวิธีการทำงานด้านการร่างกฎหมายด้วย และเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองหน่วยงานให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งส่งผลดีต่อการพัฒนาวิชาการด้านการร่างกฎหมายของสองประเทศและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานร่างกฎหมายของสำนักงานฯ สำหรับข่าวสารทางวิชาการในวารสารฉบับนี้ กองกฎหมายต่างประเทศขอเสนอบทความ เรื่อง แผลงปีโตรเลียมไทยกับการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจับตามองและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยและทั่วโลกกำลังเผชิญกับวิกฤตด้านพลังงาน การเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการบริหารจัดการปีโตรเลียมจึงเป็นเรื่องที่มีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง และในปัจจุบัน ประเทศไทย ได้เลือกใช้เครื่องมือรูปแบบใหม่ในการบริหารจัดการแผลงปีโตรเลียมที่เรียกว่า ระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต นอกเหนือจากระบบสัมปทานที่มีการใช้กันมาอย่างยาวนาน ทางกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้จะเป็นที่สนใจและเป็นประโยชน์ในงานด้านวิชาการแก่ผู้อ่านทุกท่าน เหมือนเช่นเคย ท่านผู้อ่านยังคงสามารถติดตามข่าวสาร สารความรู้กฎหมายต่างประเทศ และข้อมูลงานค้นคว้าทางวิชาการด้านกฎหมายได้ที่ช่องทางต่าง ๆ ทั้งใน Facebook ของกองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (foreignlawdivision) และเว็บไซต์ Law for ASEAN (<https://lawforasean.krisdika.go.th/>) นอกจากนี้ ท่านยังสามารถเข้าถึงคำแปลกฎหมายไทยเป็นภาษาอังกฤษได้ตามลิงก์นี้ <https://bit.ly/3KcelDy> แล้วพบกันใหม่ในกฤษฎีกาสารฉบับหน้า •

แหล่งปิโตรเลียมไทยกับการเปลี่ยนผ่าน สู่ระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต

● นางสาวสายทิพย์ สัตยະวี*

๑. บทนำ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลกต่างประสบปัญหาจากวิกฤติการณ์การระบาดของโรคโควิด - ๑๙ แม้ในปัจจุบันจะเริ่มเข้าสู่การฟื้นตัวในด้านต่าง ๆ แต่ประเทศไทยและอีกหลายประเทศกลับประสบวิกฤติการณ์ที่ซ้อนทับซ้อนอีก ได้แก่ **“วิกฤติการณ์ด้านพลังงาน”** ซึ่งพลังงานนับเป็นต้นทุนหลักในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการผลิต เมื่อพลังงานที่จะใช้ในการผลิตนั้นมีไม่เพียงพอ ย่อมทำให้ต้นทุนการผลิตปรับตัวสูงขึ้นและมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและความมั่นคงด้านต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งแหล่งพลังงานที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ **“ปิโตรเลียม”** โดยนับจากอดีตถึงปัจจุบันปิโตรเลียมทั้งในรูปแบบของน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านอุปโภคและบริโภค รวมถึงยังเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าปิโตรเลียมนั้นเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีข้อจำกัด กล่าวคือ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไปและไม่สามารถสร้างทดแทนขึ้นมาได้ สำหรับแหล่งปิโตรเลียมของประเทศไทยพบได้ใน ๒ แหล่ง^๑ ได้แก่ แหล่งในทะเลบริเวณอ่าวไทยและแหล่งบนบก โดยแหล่งปิโตรเลียมหลักอยู่ในทะเลบริเวณอ่าวไทย ได้แก่ แหล่งน้ำมันดิบ เช่น แหล่งเบญจมาศ แหล่งบัวหลวง เป็นต้น หรือแหล่งก๊าซธรรมชาติ เช่น แหล่งเอราวัณ แหล่งบงกช แหล่งอาทิตย์ เป็นต้น

เนื่องด้วยข้อจำกัดของปิโตรเลียมดังกล่าวมาข้างต้น การนำมาใช้จึงต้องเป็นไปอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕^๒ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ต่อมารัฐบาลมีนโยบายอนุญาตให้บริษัทเอกชนเข้ามาสำรวจและผลิตปิโตรเลียม และเพื่อให้การประกอบกิจการด้านปิโตรเลียมเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยใช้ระบบสัมปทาน (Concession) เป็นหลักในการบริหารจัดการปิโตรเลียม โดยรัฐเป็นผู้ให้สิทธิในสัมปทานแก่เอกชนภายใต้กฎหมาย ระเบียบ วิธีที่รัฐกำหนดในการเข้าดำเนินการสำรวจ พัฒนาและผลิตปิโตรเลียมจากแหล่งปิโตรเลียมภายในประเทศและรัฐจัดเก็บค่าตอบแทนจากเอกชนผู้รับสัมปทาน ได้แก่ ค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ และภาษี เพื่อเป็นรายได้ของรัฐ

อย่างไรก็ดี เมื่อได้มีการใช้ระบบสัมปทานมาระยะเวลาหนึ่ง ทำให้เห็นได้ว่าผลประโยชน์จากส่วนแบ่งสัมปทานปิโตรเลียมของไทยนั้นต่ำที่สุดในอาเซียน แต่การผลิตปิโตรเลียมโดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติของไทยมีปริมาณมากกว่ากลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน (OPEC)^๓ จึงเป็นที่มาของแนวคิดในการนำระบบที่เรียกว่า **“ระบบส่วนแบ่งรายได้”** มาใช้บังคับแทนระบบสัมปทาน แนวคิดดังกล่าวได้นำมาสู่การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม โดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเปิดโอกาสให้ภาครัฐสามารถนำสัญญาแบ่งปันผลผลิต (Production Sharing Contract : PSC) และสัญญาจ้างบริการ (Service Contract : SC) มาใช้ในการบริหารจัดการปิโตรเลียม และเมื่อช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๕ ประเทศไทยได้เปลี่ยนผ่านระบบการเข้าถึงแหล่งก๊าซธรรมชาติจากระบบสัมปทานมาเป็นสัญญาแบ่งปันผลผลิตในกิจการปิโตรเลียมสำหรับแหล่งก๊าซธรรมชาติเอราวัณ (แปลง G1/61)^๔ และแหล่งก๊าซธรรมชาติบงกช (แปลง G2/61) ซึ่งเป็นเรื่องที่ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งกับระบบการบริหารจัดการแหล่งปิโตรเลียมของไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

* นักกฎหมายทฤษฎีการพาณิชย์พิเศษ ฝ่ายแปลและให้ความเห็น กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ <http://www.eppo.go.th/index.php/th/eppo-intranet/itemlist/category/828-gas-natural#:~:text=,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕>

^๒ http://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=69&lang=th,สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

^๓ <https://thaipublica.org/2012/12/interview-kornkasawat,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕>

^๔ <https://www.infoquest.co.th/2022/193723,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๕>

๒. ระบบการจัดการปิโตรเลียม

การจัดการจัดการปิโตรเลียมตามหลักกรรมสิทธิ์ปิโตรเลียม มี ๒ รูปแบบ^๔ ได้แก่ (๑) ระบบสัมปทาน (Concession System) และ (๒) ระบบสัญญา (Contractual System)

(๑) ระบบสัมปทาน (Concession System) เป็นระบบที่ถือว่ารัฐเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติในการให้สิทธิแก่เอกชนดำเนินการต่าง ๆ ในทรัพยากรธรรมชาติ ในลักษณะผูกขาด สำหรับสัมปทานปิโตรเลียม เป็นการที่รัฐอนุญาตและสงวนพื้นที่สัมปทานให้แก่เอกชนเข้าดำเนินการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมซึ่งลักษณะสำคัญของระบบสัมปทาน คือ การที่กรรมสิทธิ์ในปิโตรเลียมในพื้นที่ที่ตั้งกล่าวเป็นของเอกชนทั้งหมด โดยเอกชนผู้รับสัมปทานแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้มีสิทธิในการสำรวจและใช้ประโยชน์จากปิโตรเลียมที่ค้นพบและนำขึ้นมาได้ด้วยเงินลงทุน ความเสี่ยง อุปกรณ์และสิ่งติดตั้งที่ใช้ในการผลิตของตน และมีอำนาจในการบริหารจัดการปิโตรเลียมที่ผลิตขึ้นได้โดยเป็นผู้มีสิทธิขาดในการขายปิโตรเลียม ดังนั้น อำนาจในการตัดสินใจเรื่องปริมาณการผลิตปิโตรเลียมจึงเป็นของเอกชนผู้รับสัมปทานแต่เพียงผู้เดียว รัฐเพียงเรียกเก็บภาษีเงินได้ ภาษีประเภทอื่นที่เกิดจากรายได้จากการใช้ปิโตรเลียม ค่าภาคหลวง และเป็นเพียงผู้มีอำนาจกำหนดพื้นที่ที่ได้รับสัมปทานและอายุการได้รับสัมปทาน โดยมีตัวอย่างของประเทศที่ใช้ระบบสัมปทานในปัจจุบัน เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ นอร์เวย์

(๒) ระบบสัญญา (Contractual Systems) เป็นระบบที่รัฐเป็นผู้ทำสัญญากับเอกชนโดยให้เอกชนคู่สัญญาสามารถประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่และระยะเวลาตามที่กำหนดในสัญญา โดยรัฐยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในปิโตรเลียมนั้นอย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งได้ ๒ รูปแบบ ได้แก่ สัญญาแบ่งปันผลผลิต (Production Sharing Contract: PSC) และสัญญาจ้างบริการ (Service Contract: SC) สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีการกำหนดระบบสัญญาทั้งสองรูปแบบมาใช้ในการบริหารจัดการปิโตรเลียมของไทย โดยในขณะนี้ สัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) ได้เริ่มมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ซึ่งลักษณะสำคัญของระบบสัญญานั้น จะเป็นการให้เอกชนดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงและการลงทุนด้วยตนเองทั้งหมด แต่อุปกรณ์และสิ่งติดตั้งที่ใช้ในการผลิตยังคงเป็นของรัฐตั้งแต่ต้น และเมื่อหมดอายุสัญญา หากรัฐร้องขอเอกชนต้องรื้อถอนออกไป สำหรับปิโตรเลียมที่ผลิตได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะนำมาแบ่งปันผลผลิตระหว่างรัฐและเอกชนตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในสัญญา นอกจากนี้ รัฐยังคงกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีจากรายได้ที่เกิดขึ้นอยู่สำหรับอำนาจในการตัดสินใจเรื่องปริมาณการผลิตปิโตรเลียมจะเป็นของรัฐร่วมกับเอกชน โดยมีเงื่อนไขสำคัญ คือ การที่รัฐแบ่งส่วนแบ่งปิโตรเลียมให้เอกชนคู่สัญญาเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่จ่ายไปและเป็นรายได้ที่ได้รับแบ่งปันตามสัญญา จะเห็นได้ว่า การแบ่งส่วนแบ่งนี้เป็นเรื่องที่ทำให้สัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) มีความแตกต่างกับสัญญาสัมปทานอย่างชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันประเทศที่ใช้สัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) เป็นประเทศส่วนใหญ่ในเอเชีย อเมริกาใต้ และแอฟริกา และพื้นที่พัฒนาร่วมไทย - มาเลเซีย

สำหรับความแตกต่างในการเลือกนำรูปแบบการบริหารจัดการปิโตรเลียมใดมาใช้นั้น จะขึ้นอยู่กับแหล่งพื้นที่ปิโตรเลียมของแต่ละประเทศ^๕ โดยสัญญาจ้างบริการ (SC) จะเหมาะกับพื้นที่ที่เป็นแหล่งขนาดใหญ่ มีปริมาณสำรองน้ำมันดิบตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาร์เรลขึ้นไป และมีปริมาณสำรองก๊าซธรรมชาติตั้งแต่ ๓ ล้านล้านลูกบาศก์ฟุตขึ้นไป และรัฐมักจะใช้อำนาจรัฐในการควบคุมการดำเนินธุรกิจอย่างเข้มข้น โดยรัฐจะเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงทั้งหมด การใช้สัญญาแบบนี้รัฐจะต้องมั่นใจในแหล่งปิโตรเลียมว่ามีปริมาณก๊าซธรรมชาติเพียงพอ ส่วนกรณีสัญญาแบบแบ่งปันผลผลิต (PSC) มักใช้กับแหล่งพื้นที่ปิโตรเลียมที่รัฐ

^๔ หม่อมหลวงกรกสิวัฒน์ เกษมศรี, “นโยบายว่าด้วยอำนาจอธิปไตยการเหนือทรัพยากรธรรมชาติ กรณีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในการจัดการทรัพยากรปิโตรเลียมของประเทศไทย”, วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑, น. ๒๙๓ - ๒๙๔

^๕ <https://www.bangkokbiznews.com/business/987949>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕

มีความมั่นใจว่าจะมีโอกาสพบปิโตรเลียมในเชิงพาณิชย์ สูงกว่าร้อยละ ๓๘ ซึ่งเหมาะกับพื้นที่ที่มีข้อมูลการสำรวจ ค่อนข้างมาก เนื่องจากขนาดของแหล่งปิโตรเลียมเป็นไปตามความต้องการและมีความเสี่ยงต่ำ ภาครัฐจะมีส่วนร่วมในการอนุมัติแผนงานและงบลงทุน ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้ที่ได้รับสัญญา หากโอกาสที่จะพบปิโตรเลียมในเชิงพาณิชย์ต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๓๘ จะเหมาะกับระบบสัมปทาน (Concession) ซึ่งมีพื้นที่ที่มีข้อมูลการสำรวจน้อย หรือยังไม่มี การสำรวจทำให้พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงในการสำรวจพบปิโตรเลียม อย่างไรก็ตาม ระบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อดูแลทรัพยากรของประเทศ และทุกระบบมีข้อดีข้อเสีย จึงขึ้นอยู่กับแนวนโยบายของแต่ละประเทศว่าจะใช้เลือกใช้ระบบใดที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อประเทศมากที่สุด

๓. กฎหมายปิโตรเลียมของต่างประเทศ

สำหรับต่างประเทศที่มีการผลิตและส่งออกปิโตรเลียม ในปริมาณสูงนั้นมีทั้งที่ใช้ระบบสัมปทานและสัญญาแบ่งปันผลผลิต ในการนี้ จึงขอนำเสนอตัวอย่างกฎหมายของประเทศที่มีการบริหารจัดการปิโตรเลียมโดยการใช้ระบบสัมปทาน และระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต ดังนี้

๓.๑ ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทยมีความสามารถในการผลิตปิโตรเลียมได้ในปริมาณสูง ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติของมาเลเซียอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการขุดปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๐๙ (The Petroleum Mining Act 1966 (Act 95)) โดยใช้ระบบการให้สัมปทาน (Concession System)^๑ ในการบริหารจัดการดูแลปิโตรเลียม รวมถึงกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมแก่บริษัทข้ามชาติ (MNCs) โดยบริษัทข้ามชาติต้องชำระค่าภาคหลวงและภาษีให้กับรัฐบาลมาเลเซีย ต่อมา มาเลเซียได้ตระหนักถึงความสำคัญในการควบคุมอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ จึงได้ตราพระราชบัญญัติการพัฒนาปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๗ (Petroleum Development Act 1974) และในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เริ่มให้สิทธิสัมปทานปิโตรเลียม รวมถึงได้จัดตั้งบริษัทน้ำมันแห่งชาติ (PETRONAS) โดยรัฐถือหุ้นแต่เพียงผู้เดียวและถือสิทธิความเป็นเจ้าของน้ำมันและ

ก๊าซธรรมชาติในทุกโครงการที่มีการสำรวจและผลิตในประเทศ นอกจากนี้บริษัทน้ำมันแห่งชาติ (PETRONAS) ยังเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลสำหรับกิจการน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งในระยะแรกของการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาปิโตรเลียมดังกล่าวยังคงเป็นการใช้ระบบสัมปทานเหมือนเช่นเดิม ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้มีการนำสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC)^๒ มาใช้ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการพัฒนาปิโตรเลียมเพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาทำการลงทุนสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ซึ่งระบบดังกล่าวมีสาระสำคัญในการเปลี่ยนบทบาทของบริษัทข้ามชาติจากที่เคยเป็นผู้รับสัมปทานกลายเป็นผู้รับเหมาของบริษัทน้ำมันแห่งชาติ โดยบริษัทน้ำมันแห่งชาติเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขของสัญญาแบ่งปันผลผลิต เช่น การกำหนดให้ผู้รับสัญญาต้องจ่ายค่าภาคหลวงให้แก่รัฐในอัตราร้อยละ ๑๐ ผู้รับสัญญาต้องจ่ายเงินค่าบำรุงการวิจัยในอัตราร้อยละ ๐.๕ ของค่าใช้จ่ายและส่วนแบ่งกำไร ในกรณีที่มีการส่งออกน้ำมันดิบหรือก๊าซธรรมชาติไปขายนอกประเทศ ผู้รับสัญญาต้องจ่ายค่าอากรในอัตราร้อยละ ๑๐ ของส่วนแบ่งกำไร และต้องจ่ายค่าภาษีเงินได้ปิโตรเลียมในอัตราร้อยละ ๓๘ ของรายได้หลังหักค่าใช้จ่าย และสัญญาแต่ละฉบับกำหนดให้ผู้รับสัญญาต้องจัดหาเงินทุนและความเสี่ยงทั้งหมดจากการสำรวจ พัฒนา และกิจกรรมการผลิตเพื่อแลกกับส่วนแบ่งการผลิตทั้งหมด ซึ่งการเปลี่ยนมาเป็นสัญญาแบ่งปันผลผลิตนี้ทำให้ประเทศมาเลเซียมีรายได้จากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมากขึ้น

๓.๒ สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่ใช้ระบบสัมปทานกับการบริหารจัดการปิโตรเลียม โดยกฎหมายหลักที่ใช้ในการบริหารจัดการและควบคุมการสำรวจและผลิตน้ำมันดิบ และก๊าซจากชั้นหินคือ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๔๑ (Petroleum Act 1998) โดยรัฐเป็นผู้ให้สิทธิในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมผ่านระบบใบอนุญาต (Licensing System) ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้สหราชอาณาจักรเป็นเจ้าของทรัพยากรปิโตรเลียมในแหล่งกำเนิด (Petroleum in situ) และด้วยความเป็นเจ้าของทรัพยากร^๓ รัฐย่อมเป็นผู้มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรปิโตรเลียม ควบคุมการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตในการค้นหา เจาะ และรับปิโตรเลียม ตลอดจน

^๑ วิษณุ ศรีสุข, “ปัญหาในการนำระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิตมาใช้ตามร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม”, วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, น. ๓๖

^๒ Maragatham Kumar, Jonathan Stern and Amanuddin Shamsuddin, “Gas Industry Reform and the Evolution of a Competitive Gas Market in Malaysia”, Oxford Institute for Energy Studies (2020), <https://www.jstor.org/stable/pdf/resrep31007.6.pdf>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๕

^๓ บิตรี เอี่ยมจรรย์อุบล, “Power of the Act: แนวทางพัฒนากฎหมายรองรับธุรกิจดักจับและกักเก็บคาร์บอน.” <https://www.infoquest.co.th/2022/234473>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๕

กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับสิทธิในการสำรวจและพัฒนาพื้นที่ที่กำหนด รวมทั้งอำนาจในการประกาศพื้นที่สำรวจและผลิตปิโตรเลียมในเขตอำนาจรัฐของตนตามมาตรา ๒ (๑)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะดำเนินการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในเขตอำนาจรัฐของสหราชอาณาจักรจะต้องขอรับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีตามมาตรา ๓ (๑)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นฐานทางกฎหมายที่ให้สิทธิและควบคุมการได้มาซึ่งปิโตรเลียม จึงเห็นได้ว่าใบอนุญาตทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำหรับการควบคุมและกำกับการประกอบกิจการปิโตรเลียม โดยรัฐสามารถควบคุมกำกับและตรวจสอบรวมถึงแทรกแซงการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตได้ผ่านข้อกำหนดในใบอนุญาต (Provisions Permitting Intervention and Operational Control)^{๑๒} เช่น ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องตรวจวัดปริมาณปิโตรเลียมที่ผลิตได้และจัดเก็บข้อมูลอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ใบอนุญาตสำหรับปิโตรเลียมของสหราชอาณาจักรสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทหลัก ได้แก่ (๑) ใบอนุญาตสำหรับกิจการบนแผ่นดิน (Landward) และ (๒) ใบอนุญาตสำหรับกิจการในทะเล (Seaward) โดยจะกำหนดสิทธิแก่ผู้รับใบอนุญาตในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เช่น ใบอนุญาตผลิตปิโตรเลียม (Production License) เป็นการกำหนดให้สิทธิโดยเฉพาะในการผลิตปิโตรเลียมให้แก่ผู้รับใบอนุญาตในแปลงที่ได้รับอนุญาต โดยต้องได้รับอนุญาตจากกรมพลังงานและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Department of Energy and Climate Change : DECC) โดยให้ระยะเวลาในการอนุญาตประมาณ ๔ ปี เพื่อให้ผู้รับอนุญาตทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของแปลงปิโตรเลียมแต่ระยะเวลาดังกล่าวอาจขยายได้โดยเป็นดุลยพินิจของรัฐ นอกจากนี้ มาตรา ๓ (๓)^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้รัฐมีอำนาจออกข้อบังคับเพื่อกำหนดแบบจำลอง

ของใบอนุญาต (Model Clause) โดยจะผูกผนวกรวมเข้ากับใบอนุญาตภายหลัง ทั้งนี้ ผู้รับใบอนุญาตทุกประเภทมีหน้าที่ต้องชำระค่าตอบแทนให้กับรัฐตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

๔. กฎหมายปิโตรเลียมของไทย

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การสำรวจปิโตรเลียมในประเทศไทยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดเชิงใหม่ แต่ในขณะนั้นเป็นการดำเนินการโดยกฎหมายว่าด้วยแร่ ต่อมา รัฐบาลได้อนุญาตให้บริษัทเอกชนเข้ามาสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ประกอบกับเพื่อให้การประกอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการปิโตรเลียมของไทย ดังจะเห็นได้จากในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๖๔ (ฉบับแรก)^{๑๔} โดยสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวเป็นการนำระบบสัมปทานเข้ามาบริหารจัดการปิโตรเลียมของไทย รัฐเป็นผู้ให้สัมปทานเพื่อให้เอกชนเข้ามาลงทุนสำรวจแหล่งปิโตรเลียมในประเทศและแบ่งกำไรให้แก่รัฐ รวมถึงได้กำหนดหน้าที่แก่เอกชนในการชำระค่าภาคหลวงให้แก่รัฐ ซึ่งทำให้เอกชนให้ความสนใจแหล่งปิโตรเลียมกันอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีการพบก๊าซธรรมชาติเป็นจำนวนมากครั้งแรกในอ่าวไทยที่ชื่อว่า “แหล่งเอราวัณ” ซึ่งสามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมอีกครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการปิโตรเลียมไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของระบบการบริหารจัดการแหล่งปิโตรเลียมของไทย โดยมีการนำ

^{๑๐}Section 2 Rights to petroleum vested in Her Majesty. (1) Her Majesty has the exclusive right of searching and boring for and getting petroleum to which this section applies.

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑}Section 3 Licences to search and bore for and get petroleum. (1) The Secretary of State, on behalf of Her Majesty, may grant to such persons as he thinks fit licences to search and bore for and get petroleum to which this section applies.

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒}ปิติ เอี่ยมจำรูญลาภ, “บทบาทของกฎหมายในการส่งเสริมการลงทุนในกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม: ระบบใบอนุญาตของสหราชอาณาจักร”, วารสารนิติพัฒนา นิตยสาร ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑/๒๕๖๑, น. ๓๖

^{๑๓}Licences to search and bore for and get petroleum

ฯลฯ

ฯลฯ

(3) Any such licence shall be granted for such consideration (whether by way of royalty or otherwise) as the Secretary of State with the consent of the Treasury may determine, and upon such other terms and conditions as the Secretary of State thinks fit.

^{๑๔}หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมภายใต้มาตรการควบคุมที่เหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐผู้ประกอบการปิโตรเลียมและประชาชน แต่ขณะนี่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการนี้โดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระบบแบ่งปันผลประโยชน์มาใช้กับแหล่งปิโตรเลียมของไทย โดยเป็นการนำทั้งสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) และสัญญาจ้างบริการ (SC) เข้ามาใช้ ดังนั้น ภายใต้กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม จึงมีการบริหารจัดการปิโตรเลียม ๒ ระบบ ได้แก่ (๑) ระบบสัมปทาน และ (๒) ระบบแบ่งปันผลประโยชน์ ดังนี้

(๑) ระบบสัมปทาน นับตั้งแต่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ใช้บังคับ ประเทศไทยใช้ระบบสัมปทานกับการบริหารจัดการปิโตรเลียม ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้ปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ผู้ทำการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมต้องได้รับสัมปทานและผู้รับสัมปทานมีสิทธิขายและจำหน่ายปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาโดยตลอดเพื่อให้กฎหมายมีผลสอดคล้องตามสถานการณ์ของโลก และนโยบายการส่งเสริมปิโตรเลียมของประเทศ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่แหล่งปิโตรเลียมในประเทศส่วนใหญ่เป็นแหล่งขนาดเล็กหรือมีสภาพทางธรณีวิทยาที่ซับซ้อน ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงและแหล่งปิโตรเลียมหลายแหล่งเริ่มมีกำลังการผลิตลดลง ทำให้ผู้ประกอบการปิโตรเลียมมีความเสี่ยงในการลงทุนสูงและไม่มุ่งใจให้ทำการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียม ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ ส่งผลให้มีการแบ่งผู้รับสัมปทานออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง ผู้รับสัมปทานที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ (ระบบ Thailand I) ซึ่งมีผลใช้บังคับกับผู้รับสัมปทานที่ได้รับสัมปทานก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และกลุ่มที่สอง ผู้รับสัมปทานที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นต้นไป (ระบบ Thailand III) โดยระยะเวลาของสัมปทานปิโตรเลียมมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้รับสัมปทานตามระบบ Thailand I มีระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามสัมปทานไม่เกิน ๘ ปี นับแต่วันให้สัมปทานตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และเมื่อพบปิโตรเลียมที่สามารถใช้ได้ในเชิงพาณิชย์แล้ว ได้กำหนดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานภายในระยะเวลา ๓๐ ปี นับแต่วันถัดจาก

วันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง^{๑๖} ส่วนผู้รับสัมปทานตามระบบ Thailand III มีระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามสัมปทานไม่เกิน ๖ ปี นับแต่วันให้สัมปทานตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๑๗} และได้กำหนดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกิน ๒๐ ปี นับแต่วันถัดจากวันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง^{๑๘} ทั้งนี้ ระบบสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมยังได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้รับสัมปทาน เช่น สิทธิที่ไม่อยู่ภายใต้การบังคับคดี สิทธิในการขายและจำหน่ายปิโตรเลียมที่ผลิตได้ สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หน้าที่ในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสำรวจผลิต สำหรับรายได้ของรัฐจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม ได้แก่ ค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ ซึ่งเป็นการจัดเก็บตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ และรายได้จากการประกอบกิจการปิโตรเลียม ซึ่งเป็นการจัดเก็บภายใต้กฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม) โดยค่าภาคหลวงนี้ต้องเสียในอัตราแบบขั้นบันไดตามระดับการผลิตในอัตราร้อยละ ๕ ถึง ๑๕ ของมูลค่าปิโตรเลียมที่ขายได้ สำหรับภาษีเงินได้ปิโตรเลียมจัดเก็บในอัตราร้อยละ ๕๐ จากกำไรสุทธิที่ผู้รับสัมปทาน โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนในมาตรา ๕๖^{๑๙} ที่กำหนดให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธิขายและจำหน่ายปิโตรเลียมทั้งหมด ดังนั้น โดยผลแห่งบทบัญญัตินี้ ทำให้เมื่อได้ปิโตรเลียมขึ้นมาแล้ว ปิโตรเลียมทั้งหมดจึงเป็นของเอกชนผู้รับสัมปทาน โดยรัฐทำการจัดเก็บรายได้ ๓ อย่าง ได้แก่ ค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ และภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเท่านั้น

(๒) ระบบแบ่งปันผลประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมครั้งสำคัญ โดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ และได้เริ่มมีการนำระบบดังกล่าวมาใช้กับแหล่งปิโตรเลียมของไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยในกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดระบบแบ่งปันผลประโยชน์ไว้ ประกอบด้วย สัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) และสัญญาจ้างบริการ (SC) นอกเหนือไปจากระบบ

^{๑๔}มาตรา ๒๕ ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินแปดปีนับแต่วันให้สัมปทาน

ฯลฯ ฯลฯ

^{๑๖}มาตรา ๒๖ ระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินสามสิบปี นับแต่วันถัดจากวันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม แม้จะมีการผลิตปิโตรเลียมในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมด้วยก็ตาม

ฯลฯ ฯลฯ

^{๑๗}มาตรา ๒๕ ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินหกปีนับแต่วันให้สัมปทาน

ฯลฯ ฯลฯ

^{๑๘}มาตรา ๒๖ ระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันถัดจากวันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม แม้จะมีการผลิตปิโตรเลียมในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมด้วยก็ตาม

ฯลฯ ฯลฯ

^{๑๙}มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับหมวดนี้ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิขายและจำหน่ายปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้

สัมปทาน ดังจะเห็นได้จากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ^{๒๐} ซึ่งสรุปความได้ว่า รัฐสามารถพิจารณาได้ว่าจะใช้ระบบสัมปทาน ระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือระบบสัญญาจ้างบริการ ในการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียม โดยได้กำหนดสาระของสัญญาแบ่งปันผลผลิตและสัญญาจ้างบริการไว้เป็นการเฉพาะในหมวด ๓/๑ สัญญาแบ่งปันผลผลิต และหมวด ๓/๒ สัญญาจ้างบริการ โดยสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดแปลงสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในรูปแบบของสัญญาแบ่งปันผลผลิต แบบของสัญญาแบ่งปันผลผลิต การขอและการได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต สำหรับประโยชน์ที่รัฐจะได้รับภายใต้สัญญาแบ่งปันผลผลิตยังคงมีการจัดเก็บค่าภาคหลวงและภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเหมือนเช่นระบบสัมปทาน แต่แตกต่างกันในเรื่องของอัตราที่ใช้ในการจัดเก็บ สำหรับค่าภาคหลวงตามสัญญาแบ่งปันผลผลิตได้กำหนดให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตเป็นผู้นำส่งค่าภาคหลวงแก่รัฐ โดยหักจากผลผลิตรวมของปิโตรเลียมในอัตราร้อยละ ๑๐^{๒๑} นอกจากนี้ สัญญาแบ่งปันผลผลิตยังมีความแตกต่างจากระบบสัมปทานในเรื่องของเงินส่วนแบ่งกำไร โดยเงินส่วนแบ่งกำไรตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแบ่งปันผลผลิตจะเป็นเงินที่รัฐได้รับจากผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตในส่วนที่เป็นกำไรในอัตราน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ และไม่มีการจัดเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ ซึ่งระบบสัมปทานไม่มีการเรียกเก็บเงินดังกล่าว แต่มีการจัดเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษในอัตราน้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของรายได้ปิโตรเลียมรายปีก่อนการหักภาษีและในหมวด ๓/๒ สัญญาจ้างบริการ มีสาระสำคัญในการกำหนดแปลงสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในรูปแบบของสัญญาจ้างบริการ การได้มาซึ่งผู้รับสัญญาจ้างบริการ และรูปแบบของสัญญาจ้างบริการ โดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการจะต้องนำเงินที่ได้รับจากการขายหรือจำหน่ายผลผลิตปิโตรเลียมตามสัญญาดังกล่าวมาจ่ายเป็นค่าภาคหลวงก่อนในอัตราร้อยละ ๑๐ เงินส่วนที่เหลือจึงนำมาจ่ายเป็นค่าจ้างตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิตหรือสัญญาจ้างผลิต และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕. บทวิเคราะห์

จากการที่ปัจจุบันประเทศไทยมีการใช้ทั้งระบบสัมปทานและระบบแบ่งปันผลประโยชน์ (สัญญาแบ่งปัน

ผลผลิต (PSC) และสัญญาจ้างบริการ (SC) กับการบริหารจัดการแหล่งปิโตรเลียม อันเป็นการเพิ่มทางเลือกแก่รัฐ ในการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้เขียนมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับระบบสัมปทาน และระบบแบ่งปันผลประโยชน์เฉพาะในส่วนของสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) ที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน กับแหล่งปิโตรเลียมของไทย ดังต่อไปนี้

(๑) ด้านรายได้ ทั้งระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต และระบบสัมปทาน รัฐยังคงมีรายได้จากการจัดเก็บค่าภาคหลวงและภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเพียงแต่มีอัตราส่วนการจัดเก็บที่แตกต่างกัน สำหรับรายได้ที่มีการจัดเก็บต่างกัน คือระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิตมีการจัดเก็บส่วนแบ่งรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของผลผลิตปิโตรเลียมหลังหักค่าใช้จ่าย โดยไม่มีการจัดเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษอื่น ซึ่งเป็นรายได้ประเภทหนึ่งที่มีการจัดเก็บตามระบบสัมปทาน ส่วนแบ่งรายได้ที่เกิดขึ้นตามสัญญาแบ่งปันผลผลิตนี้ทำให้รัฐสามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการลงทุน รัฐพึงต้องคำนึงถึงต้นทุนที่เอกชนจะต้องลงทุนและประโยชน์ที่เอกชนจะได้รับ การเรียกเก็บรายได้ในอัตรานี้สูงนั้น อาจทำให้เอกชนเกิดความไม่คุ้มค่าในการลงทุน จนทำให้เลือกที่จะไม่ลงทุนกับแหล่งปิโตรเลียมของไทย

(๒) ด้านความเสี่ยง สัญญาแบ่งปันผลผลิตกำหนดให้เอกชนคู่สัญญาจะได้รับส่วนแบ่งกำไรต่อเมื่อมีการผลิตปิโตรเลียม หากทำการสำรวจแล้วไม่พบปิโตรเลียมหรือพบแต่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ จะทำให้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ รัฐเองในฐานะคู่สัญญาก็มีความเสี่ยงในการดำเนินการดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งแตกต่างจากระบบสัมปทานที่เอกชนเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองทั้งหมด โดยรัฐไม่ต้องเข้าร่วมในความเสี่ยงนั้น

(๓) ด้านความเป็นเจ้าของ ในระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต รัฐได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบโดยการเข้าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งปิโตรเลียมร่วมกับเอกชนคู่สัญญา ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางของการผลิตปิโตรเลียม ความเป็นเจ้าของในปิโตรเลียมของรัฐจึงมีอยู่อย่างต่อเนื่องร่วมกับเอกชนคู่สัญญา โดยสัดส่วนความเป็นเจ้าของนั้นเป็นไปตามที่ตกลงและกำหนดไว้ในสัญญาแบ่งปันผลผลิต ทำให้รัฐยังคงมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องปริมาณการผลิต

^{๒๐}หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปด้านพลังงานในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางด้านพลังงาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อกำหนดให้การให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมีทางเลือกให้รัฐสามารถพิจารณานำระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือระบบสัญญาจ้างบริการมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียม นอกเหนือไปจากการพิจารณาให้สัมปทานปิโตรเลียมภายใต้กฎหมายที่มิอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับประโยชน์หรือสิทธิของผู้รับสัมปทาน และบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าภาคหลวงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๒๑}มาตรา ๕๓/๖ ให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตเป็นผู้นำส่งค่าภาคหลวงแก่รัฐ โดยให้หักจากผลผลิตรวมของปิโตรเลียมในอัตราร้อยละสิบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

ปีโตรเลียมร่วมกับเอกชนคู่สัญญาและยังสามารถบริหารจัดการราคาปีโตรเลียมให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์และความจำเป็นในการใช้ปีโตรเลียมของประเทศได้นอกจากนี้ รัฐยังสามารถนำปริมาณสำรองปีโตรเลียมมาลงบัญชีของรัฐ ได้อันเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือในด้านปริมาณพลังงานสำรองของประเทศให้สูงขึ้น สำหรับระบบสัมปทานนั้นเอกชนผู้รับสัมปทานเป็นผู้มีสิทธิในปีโตรเลียมที่มีการขุดพบและสามารถบริหารจัดการปีโตรเลียมดังกล่าวได้เอง โดยอาจจะลอกการผลิตเมื่อปีโตรเลียมมีราคาต่ำและเพิ่มกำลังการผลิตเมื่อราคาปีโตรเลียมสูงขึ้น อันทำให้เกิดความผันผวนในด้านราคาปีโตรเลียมขึ้นได้ ซึ่งรัฐเองเป็นเพียงผู้ควบคุมให้เอกชนขายในราคาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเท่านั้น อีกทั้ง รัฐไม่สามารถนำปีโตรเลียมดังกล่าวมาเป็นปริมาณสำรองปีโตรเลียมของรัฐได้ ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในด้านพลังงานสำรองของประเทศ

(๔) การเลือกใช้รูปแบบสัญญา สัญญาแบ่งปันผลผลิตมีรูปแบบและลักษณะของสัญญาที่อยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของคู่สัญญา โดยสามารถปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขข้อสัญญาระหว่างกันได้จนกว่าจะเป็นที่พอใจของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ในกรณีนี้ ความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้เข้าร่วมทำสัญญาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง จะเห็นได้ว่าภาคเอกชนดำเนินการโดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดในการดำเนินธุรกิจ แต่ในส่วนของภาครัฐแล้วเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบอาจไม่ได้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านสัญญาเทียบเท่ากับภาคเอกชน ทำให้อาจเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบขึ้นได้หรืออาจก่อให้เกิดช่องทางการเอื้อประโยชน์ให้แก่เอกชนได้ประโยชน์จากการทำสัญญานั้นซึ่งแตกต่างจากระบบสัมปทาน ซึ่งผลประโยชน์ที่เอกชนผู้รับสัมปทานจะถูกกำหนดไว้และประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ประกอบกับระบบสัมปทานเป็นการดำเนินการด้วยวิธีการประมูลผ่านช่องทางที่รัฐกำหนด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้อันทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ

(๕) การดำเนินการช่วงเปลี่ยนผ่าน (Transition Period) การที่ประเทศไทยใช้ระบบสัมปทานมาอย่างยาวนานและเพิ่งจะเริ่มมีการใช้สัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) ครั้งแรกในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๕ นี้ การใช้สัญญาแบ่งปันผลผลิตกับพื้นที่สัมปทานเดิมอาจมีปัญหาในช่วงรอยต่อระหว่างการสิ้นสุดสัญญาสัมปทานเดิมและการเริ่มต้นของสัญญาแบ่งปันผลผลิต เช่น การส่งมอบพื้นที่ของผู้รับสัมปทานเดิม การเข้าใช้พื้นที่เพื่อเตรียมการผลิตปีโตรเลียมของผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความพร้อมในการผลิตปีโตรเลียม ปริมาณปีโตรเลียมที่ผลิตและใช้ในประเทศ ดังนั้น เมื่อมีการนำระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิตเข้ามาใช้ซึ่งในทางรูปแบบของสัญญาทำให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการบริหารจัดการมากขึ้น รัฐเองจึงต้องมีการเตรียม

ความพร้อมในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านที่จะเกิดขึ้น เช่น การประสานความร่วมมือระหว่างผู้รับสัมปทานเดิมและผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างไม่ติดขัด จนเป็นเหตุให้เกิดการหยุดผลิตปีโตรเลียมในช่วงระยะเวลาที่เป็นรอยต่อนั้น นอกเหนือจากข้อพิจารณาข้างต้น ยังคงมีส่วนที่ต้องพึงพิจารณาใช้ความระมัดระวังสำหรับระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นตัวแทนของรัฐในการเข้ามาบริหารจัดการปีโตรเลียม การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดในสัญญาที่อาจเกิดขึ้นบ่อยครั้งอันเกิดจากเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศช่วงที่เกิดปัญหาความไม่มั่นคงอันจะกระทบถึงการเข้ามาลงทุนในประเทศด้วยเช่นกัน รวมถึงกรณีที่สัญญาแบ่งปันผลผลิตไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสัญญารายเดิมขอดำเนินการภายใต้สัญญาเดิมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อครบระยะเวลาตามที่กำหนดในสัญญาแบ่งปันผลผลิตแล้วจึงต้องมีการสรรหาผู้รับสัญญารายใหม่ ทำให้อาจเกิดปัญหาความต่อเนื่องในการดำเนินการตามสัญญาโดยเฉพาะเมื่อเป็นการผลิตปีโตรเลียมย่อมอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตพลังงาน จนอาจก่อให้เกิดเป็นวิกฤตพลังงานของประเทศได้

บทสรุป

จากการที่ประเทศไทยได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งปีโตรเลียมที่มีอยู่ภายในประเทศ ประกอบกับความเจริญในการสำรวจและผลิตปีโตรเลียมได้พัฒนาไปอย่างมาก การใช้ระบบสัมปทานเพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกายภาพและความเจริญทางเทคโนโลยี อันทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรปีโตรเลียมที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดความไม่คุ้มค่า การนำเอาระบบแบ่งปันผลประโยชน์ทั้งสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) และสัญญาจ้างบริการ (SC) เข้ามาใช้ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยพระราชบัญญัติปีโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น ก็เพื่อแก้ไขปัญหาที่สืบเนื่องจากสัญญาสัมปทานปีโตรเลียมที่บังคับใช้อยู่จะทยอยสิ้นสุดลงนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ซึ่งกฎหมายไม่อนุญาตให้ต่อหรือขยายอายุสัญญาแก่ผู้รับสัมปทานรายเดิมได้อีก แต่ด้วยยังมีความจำเป็นที่ต้องผลิตปีโตรเลียมอย่างต่อเนื่อง การนำสัญญาแบ่งปันผลผลิต (PSC) และสัญญาจ้างบริการ (SC) เข้ามาใช้ จึงเป็นทางเลือกที่เปิดกว้างในการบริหารจัดการแหล่งปีโตรเลียมของไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อกฎหมายว่าด้วยปีโตรเลียมได้เพิ่มทางเลือกให้แก่รัฐแล้ว จึงเป็นความท้าทายของรัฐในการเลือกใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในการบริหารจัดการแหล่งปีโตรเลียมให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศและประชาชนผู้ใช้พลังงานอย่างสูงสุด

กฎหมายที่บัญญัติขึ้นภายหลังไม่ได้กำหนดกัญชาไว้ในกฎหมายแล้ว ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด แต่การมีผลที่เป็นคุณของกฎหมายจะถือตามวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับ หรือต้องรอให้ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับเสียก่อน กรณีจึงมีประเด็นที่จะพิจารณาว่า การเปิดเสรีกัญชาจะถือตามวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับ หรือว่าต้องเป็นไปตามวันใช้บังคับของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองเสียก่อน

๑. เหตุผลและความจำเป็นของการกำหนดวันใช้บังคับ โดยที่กฎหมายทุกฉบับจะต้องกำหนดวันใช้บังคับเพื่อให้ทราบสภาพบังคับของกฎหมายแต่ละฉบับมีผลใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด การประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นเพียงการแสดงถึงการมีสภาพเป็นกฎหมายของกฎหมายฉบับนั้น ๆ แต่กฎหมายที่ประกาศอาจจะมีผลใช้บังคับในทันที การที่กฎหมายจะมีสภาพบังคับหรือมีผลใช้บังคับแก่ผู้ใดได้บังคับแห่งกฎหมายจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อถึงกำหนดเวลาวันใช้บังคับตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย ซึ่งการกำหนดวันใช้บังคับของกฎหมายเป็นวันใดหรือเมื่อใดต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายในแต่ละเรื่องที่มีความแตกต่างกันได้แก่ เหตุผลและความจำเป็นในทางนโยบาย สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งสภาวการณ์ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดความเหมาะสมของวันที่กฎหมายควรจะมีผลใช้บังคับเมื่อใด

สำหรับแนวทางในการกำหนดวันใช้บังคับของกฎหมาย มีดังนี้

(๑) การเขียนวันใช้บังคับกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นมาตรา ๒ เสมอ

(๒) โดยหลักทั่วไปจะกำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้อยู่ได้บังคับแห่งกฎหมายได้รับทราบล่วงหน้าว่ากฎหมายจะได้บังคับหลังวันที่มีการลงประกาศกฎหมายโดยเปิดเผยในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และถือว่ามีผลชัดเจนในระยะเวลาการใช้บังคับกฎหมาย โดยจะเริ่มต้นใช้บังคับกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๐๐.๐๑ นาฬิกา เป็นต้นไป

(๓) ในกรณีที่กฎหมายบางฉบับมีความจำเป็นต้องกำหนดวันใช้บังคับเป็นวันอื่นนอกจากวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะขึ้นอยู่กับเหตุผลและความจำเป็นของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องนโยบาย

สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจหรือสังคม รวมทั้งความสอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน เพราะมีเหตุผลความจำเป็นบางประการดังต่อไปนี้

(ก) กรณีให้พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยปกติแล้วจะเป็นกฎหมายที่มีความจำเป็นต้องใช้บังคับอย่างเร่งด่วน เช่น การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ของประเทศ หรือความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือเป็นการคืนหรือให้สิทธิประโยชน์แก่บุคคลบางจำพวก

(ข) กรณีให้พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับในอนาคต ซึ่งส่วนใหญ่จะพบรูปแบบการกำหนดวันใช้บังคับลักษณะที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับความจำเป็นของกฎหมายแต่ละฉบับและเหตุผลประกอบอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

๑) วโรกาสสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา หรือวันสำคัญทางศาสนา

๒) วันที่เริ่มต้นพุทธศักราชใหม่ หรือวันครบรอบระยะเวลาบัญชี คือ วันที่ ๑ มกราคม

๓) วันที่เริ่มต้นปีงบประมาณใหม่ คือ วันที่ ๑ ตุลาคม

๔) กฎหมายเดิมได้ถูกยกเลิกหรือสิ้นผลไป แต่ยังคงมีความจำเป็นในการใช้มาตรการทางกฎหมายในเรื่องนั้นเพื่อให้มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมายเดิมไปสู่มาตรการตามกฎหมายใหม่ในกรณีดังกล่าวนี้ กฎหมายใหม่ที่ออกใช้บังคับใหม่ต้องกำหนดวันใช้บังคับต่อเนื่องจากวันสิ้นผลของกฎหมายฉบับแรกด้วย

๕) วันอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล ในขณะนั้น และเหตุผลความจำเป็นเฉพาะกรณีของทางราชการหรือหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ๆ

ทั้งนี้ การกำหนดวันใช้บังคับกฎหมายในลักษณะดังกล่าวอาจจะระบุวันเดือนปีที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับที่แน่นอน หรือกำหนดให้พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งการกำหนดเช่นนี้จะไม่ระบุวันเดือนปีที่ใช้บังคับที่แน่นอน รูปแบบของการกำหนดระยะเวลาโดยทั่วไปจะเป็นการกำหนดให้มีผลใช้บังคับหลังจากวันประกาศประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยจะกำหนดเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งรูปแบบการกำหนดระยะเวลาส่วนใหญ่แล้วจะกำหนดเป็น “วัน” เสมอ เช่น สามสิบวัน หกสิบวัน เก้าสิบวัน หนึ่งร้อยยี่สิบวัน หนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือสามร้อยหกสิบวัน (โดยเขียนเป็นอักษรแทนตัวเลข) เพื่อที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้อำนาจตามกฎหมาย หรือผู้ต้องถูกบังคับตามกฎหมายจำเป็นต้องแก้ไขหรือมีเวลา

ในการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายลำดับรอง การจัดเตรียมสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อสามารถปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย และจะกำหนดให้นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งจะต้องแปลความโดยเคร่งครัด คือ เริ่มนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง^๒

ส่วนกรณีกฎหมายลำดับรองซึ่งเป็นกฎหมายที่ต้องมีบทบัญญัติในกฎหมายแม่บทให้อำนาจเสียก่อน ถ้าเป็นพระราชกฤษฎีกาก็อำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับมาตราของพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือประมวลกฎหมาย แล้วแต่กรณี ที่ให้อำนาจในการออกส่วนกฎหมายลำดับรองอื่นที่ออกต่ออัยการตามมาตราที่กฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้ ประกอบกับมาตราผู้รักษาการของกฎหมายฉบับนั้น ๆ โดยการอ้างบทอัยการอำนาจที่เกี่ยวข้องจะระบุงรรคให้ชัดเจน และในมาตรารักษาการก็จะมีการกำหนดวันใช้บังคับของกฎหมายลำดับรองไว้เป็นหลักว่า **“..(ระบุประเภทของกฎหมายลำดับรอง).. เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”** ซึ่งโดยหลักกฎหมายลำดับรองจะถือเอาวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันใช้บังคับ อย่างไรก็ตามหากมีเหตุผลและความจำเป็นอื่นก็อาจจะกำหนดวันใช้บังคับของกฎหมายลำดับรองให้แตกต่างกันได้ โดยเป็นไปในลักษณะเดียวกับการกำหนดวันใช้บังคับของร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติสำหรับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีการกำหนดให้มาตรา ๒๔ เป็นมาตรารักษาการ

และกำหนดให้กฎหมายลำดับรองมีผลใช้บังคับได้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. การกำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษ โดยที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า **“ยาเสพติดให้โทษ”** หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ และทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นตามลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่”

สำหรับยาเสพติดให้โทษจะทำให้ผู้เสพมีผลเสียต่อร่างกาย จิตใจ และสุขภาพซึ่งขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของยาเสพติดให้โทษ จึงได้มีการกำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษออกเป็น ๕ ประเภท และกัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษ อยู่ในประเภท ๕ ตามมาตรา ๗^๓ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๔ ส่วนการกระทำที่จะเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ ในกรณีของกัญชาจะเป็นไปตามมาตรา ๒๖/๒^๔

^๒ แนวทางในการจัดทำร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๖๓

^๓ แนวทางในการจัดทำร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๗ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) มึนยา (Medicinal Opium)

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น กัญชา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๘ (๑) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า มึนยา (Medicinal Opium) หมายถึงฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมาย เพื่อใช้ในทางยา

^๔ มาตรา ๒๖/๒ ห้ามมิให้ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย หรือการศึกษาวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ ให้รวมถึงการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ด้วย ซึ่งได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๒) ในกรณีที่เป็นกัญชง (Hemp) ซึ่งเป็นพืชที่มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Cannabis sativa L subsp. Sativa และมีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งได้นำไปใช้ประโยชน์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้กระทำได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๓) ในกรณีเป็นการนำติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา ให้กระทำได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ มีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไปให้นับพื้นฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า หรือส่งออกเพื่อจำหน่าย การชื้อรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงในการพิจารณาอนุญาต ให้ผู้อนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์หรือประเมินเอกสารทางวิชาการ หรือค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖/๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมาตรา ๒๖/๒ ห้ามผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๕ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตและต้องเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนด และมาตรา ๒๖/๓ ห้ามจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต นอกจากนี้ มาตรา ๒๖/๔^๖ ได้กำหนดยกเว้นให้การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ในประเภท ๕ ซึ่งไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรค เฉพาะตัว ตามใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบ วิชาชีพทางการแพทย์ หรือไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่ จำเป็นสำหรับใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือใช้ฉุกเฉิน ในยานพาหนะอื่นใด แล้วแต่กรณี

ในช่วงที่ผ่านมาหากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม บทบัญญัติที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ กำหนดไว้

ก็จะเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา หากถูกจับกุมก็จะถูก ดำเนินคดีและมีการลงโทษตามฐานความผิดที่กฎหมายกำหนด ต่อมาพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งในมาตรา ๒^๗ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วัน ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป จึงทำให้ พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และมาตรา ๓^๘ กำหนดให้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน แต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป ซึ่งกำหนด สามสิบวันครบในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ จึงทำให้ประมวล กฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันพ้นกำหนดสามสิบวันตามที่กำหนดเป็นต้นไป และมาตรา ๔^๙ ยังได้กำหนดต่อไปอีกว่า เมื่อประมวลกฎหมาย ยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิก

^๔ มาตรา ๒๖/๓ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตการมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ใน ครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

^๖ มาตรา ๒๖/๔ บทบัญญัติมาตรา ๒๖/๓ ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอนพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา ให้กระทำได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอนพื้นบ้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๒) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือกรณีฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใด ที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร แต่ถ้ายานพาหนะดังกล่าวจดทะเบียนในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖/๓

^๗ มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

^๘ มาตรา ๓ ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป

^๙ มาตรา ๔ เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙

(๒) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๔) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๕) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

(๖) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

(๗) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๐

(๘) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๓

(๙) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑๐) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑๑) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑๒) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๔

(๑๓) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

(๑๔) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑๕) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑๖) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐

(๑๗) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

(๑๘) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑๙) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒๐) พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙

(๒๑) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟู และการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๒๒) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๙/๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๒๓) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๒๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐/๒๕๖๑ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีท้ายประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

กฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จำนวน ๒๔ ฉบับ ตามรายชื่อที่กำหนดไว้ในมาตราดังกล่าว และจากการตรวจสอบเนื้อหาของประมวลกฎหมายยาเสพติดว่ามีการกำหนดประเภทของยาเสพติดไว้อย่างไร ซึ่งพบว่ามาตรา ๒๙^{๑๐} แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้กำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษไว้ในลักษณะเดียวกับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๔ เพียงแต่ในมาตรา ๒๙ (๕) กำหนดว่า **“(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชฝิ่น”** ดังนั้น เมื่อมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องก็มีผลให้กฎหมายฉบับนั้น ๆ ยกเลิกไป ซึ่งการกำหนดบทยกเลิกกฎหมายไว้ในพระราชบัญญัติมีวัตถุประสงค์เพื่อบอกให้ทราบว่ากฎหมายใดจะถูกยกเลิก ไม่ใช่บังคับอีกต่อไป^{๑๑} และเมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ใช้บังคับแล้วให้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง และในมาตรา ๒๙ (๕) ไม่ได้กำหนดให้ **“กัญชา”** เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ กัญชาจึงไม่เป็นยาเสพติดให้โทษตั้งแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับ คือ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ อย่างไรก็ตามแม้ว่ามาตรา ๘^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล จะได้กำหนดให้บรรดากฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ..ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมาย

ยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือจนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับก็ตาม และเมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่ได้กำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษอีกต่อไป บรรดากฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ได้บัญญัติถึงกัญชาในฐานะที่เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ย่อมเป็นกรณีที่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนั้น ข้อความหรือเนื้อในส่วนที่กล่าวถึงว่ากัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ จึงไม่อาจบังคับใช้ได้อีกต่อไป

สำหรับการรับผิดชอบทางอาญาจะเป็นไปตามหลักที่ว่า **“ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย”** ตามมาตรา ๒๑^{๑๓} วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ว่า **“บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”** ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดตามที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติไว้ก็ต้องรับโทษตามกฎหมาย แต่เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และไม่ได้กำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อีกต่อไป ซึ่งเข้าเหตุตามมาตรา ๒ วรรคสอง แห่งประมวล

^{๑๐}มาตรา ๒๙ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

- (๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)
- (๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอิน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) หรือฝิ่นยา (Medicinal Opium)
- (๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมการแพทย์และกรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด
- (๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride)
- (๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชฝิ่น การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใด อยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) และ (๕) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ฝิ่นยา (Medicinal Opium)” หมายความว่า ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

^{๑๑}แนวทางในการจัดทำร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๖๓

^{๑๒}มาตรา ๘ บรรดาบทกฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือจนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับ

^{๑๓}มาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

กฎหมายอาญา ที่กำหนดว่า ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง และในมาตรา ๓^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าทางใด เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ในกรณีที่เกิดถึงที่สุดแล้ว แต่ผู้กระทำความผิดยังไม่ได้รับโทษหรือกำลังรับโทษอยู่ และโทษที่กำหนดตามคำพิพากษานั้นหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดโทษเสียใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาบ้างแล้ว เมื่อได้คำนึงถึงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง หากเห็นเป็นการสมควรศาลจะกำหนดโทษน้อยกว่าโทษขั้นต่ำหรือถ้าเห็นว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้ว เป็นการเพียงพอ ศาลจะปล่อยตัวผู้กระทำความผิดไปก็ได้ และถ้าศาลให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่ถึงประหารชีวิตก็ให้ลงโทษประหารชีวิต และให้ถือว่าโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนเป็นโทษสูงสุดที่จะพึงลงได้

หลังจากที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกฎหมายไม่เป็นยาเสพติดให้โทษแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังมีกรจับกุมดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับกัญชาตลอดมา โดยอ้างว่าประกาศกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับกระบุงู้อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ยังไม่ออกมาใช้บังคับ จึงถือว่าความผิดเกี่ยวกับกัญชา

คงมีอยู่ จนกระทั่งกระทรวงสาธารณสุขได้อำศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔^{๑๕} วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งในข้อ ๑^{๑๖} แห่งประกาศฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้เฉพาะสารสกัดจากกัญชาที่จะถือเป็นยาเสพติดในประเภท ๕ และในข้อ ๓ ได้กำหนดให้ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งเป็นการกำหนดวันใช้บังคับที่ต้องการให้มีผลแตกต่างไปจากความในมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดว่า **“ข้อบังคับ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”** และแม้ว่าจะมีการออกประกาศฉบับดังกล่าว ก็ยังมีกรจับกุมดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับกัญชาต่อไป โดยอ้างเหตุผลต่อไปว่าต้องรอให้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับเสียก่อน จึงจะส่งผลให้กัญชาพ้นจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ แต่เมื่อได้พิจารณาประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ แต่เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่ได้กำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อีกต่อไป ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปพิจารณาถึงยาเสพติดให้โทษที่ได้ตัดออกไปโดยกฎหมายแม่บทอีก

^{๑๔} ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าทางใด เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ในกรณีที่เกิดถึงที่สุดแล้วดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้กระทำความผิดยังไม่ได้รับโทษ หรือกำลังรับโทษอยู่ และโทษที่กำหนดตามคำพิพากษานั้นหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง เมื่อสำนวนปรากฏแก่ศาลหรือเมื่อผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลกำหนดโทษเสียใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ในการที่ศาลจะกำหนดโทษใหม่นี้ ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาบ้างแล้ว เมื่อได้คำนึงถึงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง หากเห็นเป็นการสมควรศาลจะกำหนดโทษน้อยกว่าโทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติในภายหลังกำหนดไว้หากมีก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้วเป็นการเพียงพอ ศาลจะปล่อยผู้กระทำความผิดไปก็ได้

(๒) ถ้าศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่ถึงประหารชีวิต ให้งดการประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และให้ถือว่าโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนเป็นโทษสูงสุดที่จะพึงลงได้ ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๖} ข้อ ๑ ให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อยาต่อไปนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

- (๑) พืชฝิ่น พืชซึ่งมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Papaver somniferum* L. และ *Papaver bracteatum* Lindl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น
- (๒) เห็ดขี้ควายหรือพืชเห็ดขี้ควาย ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Psilocybe cubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร psilocybin หรือ psilocin
- (๓) สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* ยกเว้นสารสกัดดังต่อไปนี้
- (ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรคannabinol (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ
- (ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ

เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่ประสงค์จะให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษอีกต่อไป นอกจากนี้ เนื้อหาของกฎหมายลำดับรองจะต้องสอดคล้องกับมาตราของกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจ เนื้อหาต้องไม่เกินขอบกฎหมายแม่บท และจะขัดกับกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ของกฎหมายสูงกว่าไม่ได้ จึงเห็นว่า เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ได้มีการยกเลิกกัญชาไปแล้วตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ให้เป็นยาเสพติดให้โทษและมีผลใช้บังคับแล้ว กรณีจึงต้องถือตามวันใช้บังคับของประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นหลัก ไม่ใช่วันที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับ คือ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕

จากกรณีดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความได้ว่า เดิมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดกัญชา เป็นยาเสพติดในประเภท ๕ หากผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายยาเสพติดกำหนด ย่อมมีความผิดทางอาญา และต้องรับโทษตามกฎหมาย แต่เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม และไม่ได้กำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษ จึงเข้ากรณีที่ว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดให้การกระทำ เช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกัญชาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าหากได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น แต่ถ้าได้รับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

อย่างไรก็ดี ในการนำกฎหมายในส่วนที่เป็นคุณมาใช้กับผู้กระทำความผิดยาเสพติดกัญชา ซึ่งในประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่ได้กำหนดให้เป็นความผิดอีกต่อไป จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใดนั้น เห็นว่า เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและไม่ได้กำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อีกต่อไป การนำกฎหมายในส่วนที่เป็นคุณจะต้องใช้ตั้งแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดให้โทษมีผลใช้บังคับ คือ ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ กรณีจึงไม่อาจต้องกำหนดในส่วนที่เป็นคุณมาใช้บังคับกับผู้กระทำความอาญาโดยอาศัยวันใช้บังคับของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ มาใช้บังคับได้ เนื่องจาก ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีลำดับศักดิ์ที่สูงกว่ากฎหมายลำดับรอง อีกทั้งการนำกฎหมายที่เป็นคุณมาใช้บังคับ ซึ่งส่งผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และหากอยู่ในระหว่างการรับโทษให้ได้รับการปล่อยตัวก็จะเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้การรับรองไว้

บรรณานุกรม

- แนวทางการจัดทำร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๖๓
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ และประมวลกฎหมายยาเสพติด
- ประมวลกฎหมายอาญา
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕

การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ๓ ระดับ ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ในช่วงต้นปีงบประมาณของทุกปี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะดำเนินการชี้แจงสร้างความรับรู้และเข้าใจ สื่อสารประเด็นเกี่ยวกับนโยบายของผู้บริหาร ทิศทางการปฏิบัติราชการ และแผนงานที่สำคัญให้แก่ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้รับทราบถึงแนวทางและกรอบการดำเนินงานตามแผนงานโครงการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมถึงกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้รับรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง บรรลุผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างสอดคล้องกัน

โดยเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ร่วมกับส่วนนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการ และศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต จัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างบทบาทการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์และพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน

ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ มีเจ้าหน้าที่จากทุกหน่วยงานภายในเข้าร่วมการสัมมนา และการสัมมนาดังกล่าวได้รับเกียรติจาก **นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา** เป็นประธานในพิธีและบรรยายพิเศษในหัวข้อ **“บทบาทการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖”**

ทั้งนี้ ในการสัมมนาได้มีการชี้แจงแผนงานระดับองค์การจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ทั้งในเรื่องของยุทธศาสตร์และแผนการปฏิบัติราชการประจำปี การประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การประเมินสถานะของหน่วยงานในการเป็นระบบราชการ ๔.๐ (PMQA 4.0) กรอบงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและส่งเสริมจริยธรรม การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน

ภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) รวมถึงประเด็นสำคัญของแผนงานอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการ ซึ่งเมื่อทำความเข้าใจแผนงานระดับองค์กรทั้งหมดแล้ว ก็ได้มีการสร้างความเข้าใจรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ๓ ระดับ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวัดประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานดังกล่าว

การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ๓ ระดับของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นการประเมินผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของงานจากการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ หน่วยงานภายในและเจ้าหน้าที่ โดยเปรียบเทียบผลดำเนินงานกับหลักเกณฑ์ หรือค่าเป้าหมาย หรือตัวชี้วัด หรือมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ แบ่งการประเมินเป็น ๓ ระดับ ประกอบด้วย

๑. ระดับองค์กร เป็นการประเมินผลองค์กรและหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งวัดผลดำเนินงานตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ถ่ายทอดลงมาจากแผนงานระดับชาติ นโยบายรัฐบาล และกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กร เช่น ประเด็นตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศการประเมินส่วนราชการ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ฯลฯ

๒. ระดับหน่วยงาน เป็นการประเมินผลหน่วยงานภายในองค์กร และหัวหน้าหน่วยงานภายในองค์กร ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัดจากระดับองค์กรลงสู่ระดับหน่วยงาน เฉพาะส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภายในองค์กร โดยจัดทำในรูปแบบของคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับหน่วยงาน ซึ่งแบ่งงานที่นำมาประเมิน

ออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑) งานการประเมินส่วนราชการ ประจำปี ส่วนที่ ๒) งานตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงาน และส่วนที่ ๓) งานพิเศษตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๓. ระดับบุคคล เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัดจากระดับหน่วยงานลงสู่ระดับบุคคล โดยมีการจัดทำตัวชี้วัดการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานรวมกลุ่มงานและกลุ่มตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน ประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดแบบกลุ่ม และตามตัวชี้วัด KPI Template ของแต่ละสายงาน แต่ละหน่วยงาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดประกาศไว้ ซึ่งแบ่งงานที่นำมาประเมินเป็น ๓ งาน ได้แก่ ๑) งานตรวจพิจารณากฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมายหรืองานตามภารกิจของหน่วยงาน ๒) งานผลิตผลงานวิชาการหรือสื่อประชาสัมพันธ์วิชาการ และ ๓) งานประชุมและงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการจัดทำระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานตามภารกิจหลัก และแผนงานที่กำหนดประจำปีซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการทั้ง ๓ ระดับอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามรูปแบบของการปฏิบัติงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน และมุ่งเน้นที่จะพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน และให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรโดยนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาองค์กรและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในมิติต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

นายพดล เกร็ญชัย รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่วมพิธีทำบุญตักบาตรถวายพระราชกุศล และร่วมพิธีวางพานพุ่มและพิธีถวายบังคม เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ เนื่องในวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ เมื่อวันที่วันจันทร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ ท้องสนามหลวง ●

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ถวายแจก้นดอกไม้หน้าพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา และร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๓ รอบ เมื่อวันที่อาทิตย์ ที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๖ ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง ●

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เมื่อวันที่อังคาร ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ โรงแรมปรีณัฐพลาซ่า กรุงเทพมหานคร การสัมมนา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันจัดทำแผนการขับเคลื่อนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เร่งรัดผลักดันและติดตามผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งมีการเสวนาและแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค กับผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ●

ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. แก้ไขวิธีการได้มาของคณะกรรมการ หน้าที่/อำนาจ วาระการดำรงตำแหน่ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการประกันสังคม กรรมการการแพทย์ กรรมการอุทธรณ์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการการแพทย์
๒. แก้ไขที่มาของเงินกองทุน เงื่อนไขการเป็นผู้ประกันตน การคำนวณเงินสมทบ การคำนวณเงินเพิ่มค้างชำระเงินสมทบ และการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้
๓. กำหนดให้มีระบบการบัญชี และคณะกรรมการตรวจสอบกองทุนประกันสังคม
๔. แก้ไขหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิการได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนของผู้ประกันตน
๕. ให้ผู้รับเงินบำนาญชราภาพกลับเข้าเป็นผู้ประกันตนได้ พร้อมกำหนดการส่งเงินสมทบ และสิทธิประโยชน์
๖. แก้ไขหลักเกณฑ์การขอรับเงินในส่วนที่ชำระเกินของนายจ้าง ผู้ประกันตน และผู้มีสิทธิได้รับเงิน รวมทั้งการหักเงินที่ผู้ประกันตนหรือผู้ซึ่งมีสิทธิมีหนี้ค้างชำระกลับเข้ากองทุน
๗. แก้ไขหลักเกณฑ์การรับเงินสงเคราะห์การหยุดงานกรณีคลอดบุตร เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ และประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน
๘. แก้ไขหลักเกณฑ์การรับเงินบำนาญชราภาพหรือบำเหน็จชราภาพ โดยให้ผู้ประกันตนขอรับเงินบำนาญชราภาพล่วงหน้าได้
๙. ให้ผู้ประกันตน หรือผู้มีเงินสมทบกรณีชราภาพขอรับเงินชราภาพบางส่วนก่อนอายุครบ ๕๕ ปี หรือก่อนสิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตน หรืออาจนำเงินชราภาพบางส่วนไปเป็นหลักประกันกับสถาบันการเงินเพื่อใช้ในการดำรงชีพ
๑๐. เพิ่มเติมโทษทางอาญาแก่นายจ้างที่ไม่ยื่นแบบรายการแสดง

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๑. เพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ประกันตน
๒. เพื่อบรรเทาภาระของนายจ้างและผู้ประกันตน